

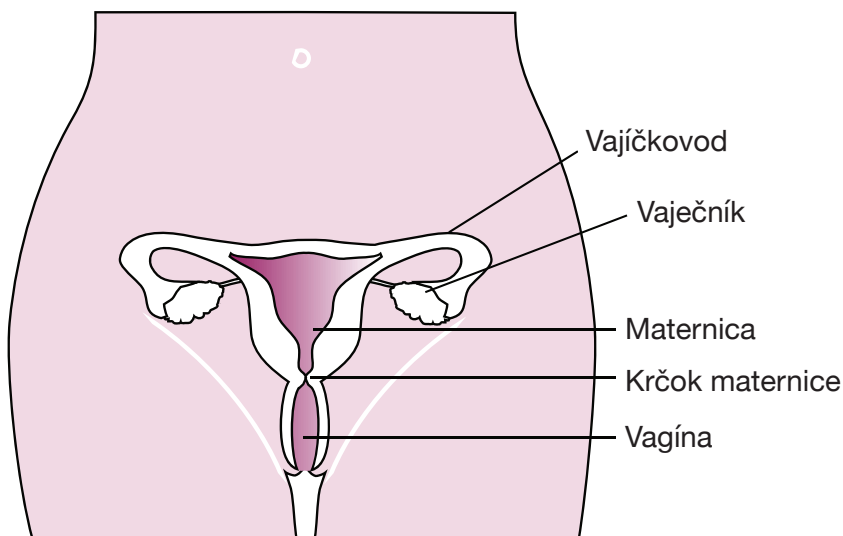
Skríning krčka maternice: čo by ste mali vedieť

Čo je rakovina krčka maternice?

Rakovina krčka maternice je rakovina krčka maternice (dolnej časti maternice). Každý rok je v Severnom Írsku približne 80 nových prípadov rakoviny krčka maternice. Každý rok zomrie v Severnom Írsku na rakovinu krčka maternice približne 20 žien. Každý, kto má krček maternice, môže dostať rakovinu krčka maternice. Skrining krčka maternice môže zabrániť rozvoju rakoviny krčka maternice alebo ju zachytiť v počiatočnom štádiu. Včasná detekcia a liečba môže zabrániť približne 8 z 10 úmrtí na túto rakovinu.

Čo spôsobuje rakovinu krčka maternice?

Takmer všetky prípady rakoviny krčka maternice sú spôsobené vírusom nazývaným ľudský papilomavírus (HPV). Ide o veľmi bežný vírus, ktorý väčšina ľudí bude mať niekedy počas svojho života. Môže zostať v tele mnoho rokov a zvyčajne nespôsobuje žiadne problémy.

HPV sa vo všeobecnosti šíri kontaktom z pokožky na pokožku. Pre HPV v krčku maternice je to prostredníctvom sexuálneho kontaktu s osobou akéhokoľvek pohlavia. Môže to byť vaginálnym, análnym alebo orálnym sexom, dotykom genitálií alebo zdieľaním sexuálnych hračiek.

Iba určité typy HPV môžu spôsobiť rakovinu krčka maternice. Tieto typy sa nazývajú vysoko rizikové typy. Typy HPV, ktoré spôsobujú rakovinu krčka maternice, nemajú žiadne príznaky.

Mať HPV nemusí nevyhnutne znamenať, že dostanete bunkové zmeny alebo rakovinu. U približne 9 z 10 ľudí telo infekciu prirodzene odstráni do dvoch rokov.

Avšak v malom počte prípadov sa HPV v krčku maternice môže vyvinúť do pretrvávajúcej infekcie. Pretrvávajúca infekcia vysokorizikovým HPV môže spôsobiť zmenu buniek na krčku maternice a tieto zmeny sa môžu vyvinúť do rakoviny krčka maternice.

Zvyšuje fajčenie riziko rakoviny krčka maternice?

Fajčenie zdvojnásobuje riziko vzniku krčka maternice, pretože je pre vaše telo ťažšie sa zbaviť infekcií HPV. Nájdite si svoju miestnu službu na odvykanie od fajčenia na www.stopsmokingni.info

Čo je skrining krčka maternice?

Skrining krčka maternice zahŕňa odobratie vzorky buniek z krčka maternice na testovanie. Je tiež známy ako výter. Vzorka sa kontroluje na vysoko rizikové typy HPV, ktoré môžu spôsobiť bunkové zmeny. Ak sa zistí vysoko rizikový HPV, vaša vzorka bude skontrolovaná ohľadom bunkových zmien pod mikroskopom.

Väčšina typov rakoviny krčka maternice trvá dlho, kým sa vyvinú. Včasným zistením bunkových zmien môže skrining zabrániť rozvoju rakoviny krčka maternice. Ženy vo veku od 25 do 49 rokov sú bežne pozývané na skrining krčka maternice každé tri roky alebo každých päť rokov u žien vo veku od 50 do 64 rokov.

Ako budem pozvaná na skrining?

Keď sa má vykonať skriningový test krčka maternice, dostanete list s výzvou, aby ste sa váš objednali. Váš skriningový test krčka maternice môžete absolvovať vo svojej ambulancii praktického lekára alebo túto službu môžu ponúkať aj niektoré kliniky sexuálneho a reprodukčného zdravia. Ak si želáte, aby vás vyšetril zdravotnícky pracovník ženského pohlavia, môžete o to požiadať pri rezervácii termínu.

Ak sa neidentifikujete ako žena alebo ste transrodový, máte 25 až 64 rokov a máte krček maternice, môžete podstúpiť skrining krčka maternice, ale možno vás nebudeme môcť proaktívne pozvať, ak ste zaregistrovaná u svojho praktického lekára ako muž. Budete si musieť dohodnúť skrining u svojho praktického lekára alebo na klinike. Viac informácií o skriningu transrodových a nebinárnych ľudí nájdete v našom letáku na:

pha.site/transgender-screening

alebo na webovej stránke Jo's Cervical Cancer Trust na adrese:

www.jostrust.org/sk/information/cervical-screening/trans-non-binary

Musím si urobiť test, ak...

Bola som zaočkovaná proti HPV?

Áno

Vakcína nechráni pred všetkými typmi HPV a nebude chrániť pred žiadnymi infekciami HPV, ktoré ste zachytili predtým, ako ste dostali vakcínu. Takže hoci vakcína ponúka dobrú ochranu, je stále dôležité navštevovať pravidelné skriningové testy krčka maternice.

Som v dlhodobom vzťahu?

Áno

Môžete mať HPV mnoho rokov bez toho, aby ste o tom vedeli a môžete ho získať počas prvého sexuálneho kontaktu. Takže pravidelný skrining krčka maternice je stále dôležitý, aj keď ste s tou istou osobou už dlhší čas.

Dlho som nebola sexuálne aktívna?

Áno

Mnoho ľudí má HPV mesiace alebo roky bez toho, aby o tom vedeli. Preto je dôležité, aby ste mali pravidelné skriningové testy krčka maternice, ak ste niekedy boli sexuálne aktívna.

Musím si urobiť test, ak...

Nikdy predtým som nemala sex?

Áno

Ak ste nikdy neboli sexuálne aktívna, existuje nižšia šanca, že budete mať HPV. Pamätajte však, že sexuálna aktivita zahŕňa vaginálny, orálny alebo análny sex a iné typy sexuálneho kontaktu, ako je kontakt z pokožky na pokožku v oblasti genitálií alebo používanie sexuálnych hračiek. Ak si nie ste istá, porozprávajte sa so zdravotníckym pracovníkom.

Mám sex iba so ženami?

Áno

Typy HPV, ktoré môžu spôsobiť zmeny v bunkách krčka maternice, sa prenášajú akýmkoľvek sexuálnym kontaktom, ako je kontakt z pokožky na pokožku v oblasti genitálií alebo používanie sexuálnych hračiek.

Prešla som menopauzou?

Áno

Napriek tomu treba skontrolovať, či je váš krčok maternice zdravý. Niekedy môže byť test nepríjemnejší kvôli suchosti v pošve po menopauze. Ale vaša zdravotná sestra alebo praktický lekár ho môžu urobiť pre vás pohodlnejším.

Musím si urobiť test, ak...

Som HIV pozitívna osoba?

Áno

Ak ste osoba žijúca s HIV, na skriningový test krčka maternice budete prizvaná každý rok. Infekcia HIV ovplyvňuje váš imunitný systém a môže znamenať, že nie je schopný zbaviť sa typov HPV, ktoré spôsobujú väčšinu rakovín krčka maternice. Porozprávajte sa o tom so svojím zdravotníckym pracovníkom.

Som trans muž alebo nebinárna osoba?

Možno

Môžete podstúpiť skrining krčka maternice, ak máte krčok maternice a ste vo veku 25 až 64 rokov. Ak však nie ste u svojho praktického lekára zaregistrovaná ako žena (napríklad ste transrodový muž alebo nebinárna osoba), pozvánku na skrining krčka maternice nedostanete. Namiesto toho si budete musieť dohodnúť skrining u svojho praktického lekára alebo na klinike.

Absolvovala som hysterektómiu?

Možno

Možno nebudete potrebovať test, v závislosti od typu hysterektómie, ktorú ste mali, napríklad ak bol odstránený krčok maternice. Pred dohodnutím stretnutia sa poradte so svojím zdravotníckym pracovníkom.

Musím si urobiť test, ak...

Som tehotná?

Nie

Skríning krčka maternice sa počas tehotenstva neodporúča. Ak ste pozvaná na skríning krčka maternice počas tehotenstva, informujte o tom svojho praktického lekára. Namiesto toho si môžete dohodnúť termín tri mesiace po narodení dieťaťa.

Čo ak mám príznaky?

Skríning krčka maternice nie je pre nikoho, kto má príznaky rakoviny krčka maternice. Nie je to ani test na rakovinu, hoci príležitostne možno nájsť rakovinu. Je navrhnutý tak, aby našiel bunkové zmeny v krčku maternice, ktoré, ak sa neliečia, by sa mohli zmeniť na rakovinu. Ak máte ktorýkoľvek z nižšie uvedených príznakov rakoviny krčka maternice, okamžite kontaktujte svojho praktického lekára - nečakajte na ďalšiu pozvánku alebo stretnutie na skríning krčka maternice.

- Krvácanie medzi menštruačnými cyklami, počas alebo po sexe alebo po menopauze (po ukončení menštruácie).
- Nezvyčajný vaginálny výtok.
- Bolesť počas sexu alebo bolesť dolnej časti brucha alebo chrbta.

Ako prebieha test?

- Stretnutie bude trvať približne 10 minút. Samotný skriningový test krčka maternice trvá len pár minút a vykonáva sa v oddelenej miestnosti, zvyčajne zdravotnou sestrou. Pokúste sa dohodnúť si stretnutie, kedy nebudete mať menštruáciu.
- Požiadajú vás, aby ste si vyzliekli oblečenie od pásu nadol (alebo len spodnú bielizeň, ak máte na sebe voľnú sukňu). Požiadajú vás, aby ste ležali na chrbte (alebo niekedy na boku), na posteli, s kolenami pokrčenými a nohami rozťahnutými. Vaša spodná časť tela bude pokrytá plachtou.
- Sestrička jemne vloží zrkadielko (dutú hadičku, ktorá sa otvára) do vagíny, aby videla váš krčok maternice. Potom jemne odstráni bunky z krčka maternice pomocou mäkkej kefy.
- Test by nemal byť bolestivý, ale niekedy môže byť nepríjemný. Povedzte osobe, ktorá robí váš test, ak je to veľmi bolestivé. Pomôcť môže iná poloha alebo menšie zrkadielko. Test môžete kedykoľvek zastaviť. Po teste môže dôjsť k ľahkému krvácaniu. To môže byť normálne a neznamená to, že niečo nie je v poriadku.
- Môže byť normálne cítiť sa trápne pri skriningu krčka maternice, najmä pri prvom stretnutí. Pamätajte, že váš zdravotnícky pracovník vykonáva skriningové testy každý deň. Môžete si vziať niekoho so sebou na podporu.
- Osoba, ktorá robí váš test, vám povie kedy, ako a kde získať výsledok.

Je niečo, čo by som mal urobiť pred skríningom?

Nepoužívajte lubrikačné alebo spermicídne gél 24 hodín pred skríningom. To môže sťažiť získanie jasného výsledku a test bude možno potrebné zopakovať.

Čo ak potrebujem ďalšiu podporu?

Existuje mnoho dôvodov, prečo by niekto mohol potrebovať ďalšiu podporu, aby mohol ísť na skríning, ale môžeme vám pomôcť. Pred dohodnutím stretnutia kontaktujte svojho praktického lekára alebo kliniku, aby ste prediskutovali svoje potreby.

- Ak ste zažili sexuálne násilie, predstava skríningu krčka maternice sa vám môže zdať traumatizujúca alebo znepokojujúca. Môžete požiadať o predĺženie termínu, aby ste sa necítili uponáhľane, alebo vziať so sebou na vyšetrenie niekoho, komu dôverujete.
- Ak máte telesnú poruchu, poruchu učenia alebo zmyslové postihnutie, môžete nám povedať, či potrebujete úpravy alebo dodatočnú podporu, aby ste mohli prísť na skríning (napríklad tlmočník posunkovej reči, ak ste súčasťou komunity nepočujúcich).
- Ak angličtina nie je vaším prvým jazykom, vieme pre vás zabezpečiť tlmočníka. Informácie o skríningu krčka maternice v rôznych jazykoch nájdete na našej webovej stránke

www.pha.site/cervical-screening-translations

Čo znamenajú moje výsledky?

Nenašiel sa žiadny vysokorizikový HPV (HPV negatívny)

Máte veľmi nízke riziko vzniku rakoviny krčka maternice. Pozveme vás na ďalší rutinný skríningový test o tri roky, ak máte 25 – 49 rokov, alebo o päť rokov, ak máte 50 – 64 rokov.

Zistený vysokorizikový HPV (HPV pozitívny), ale žiadne bunkové zmeny

Ak máte vysokorizikový HPV, vo vašej vzorke sa pozrieme na zmeny buniek. Ak sa nezistia žiadne zmeny buniek, budete pozvaná na ďalší test o 12 mesiacov. Je to preto, že väčšina ľudí sa zbaví vírusu sama do dvoch rokov.

Ak budete mať pozitívny test na HPV počas troch ročných skríningových testov krčka maternice, pozveme vás na ďalšie testy na kontrolu krčka maternice, aj keď nemáte žiadne bunkové zmeny.

Zistený vysokorizikový HPV (HPV pozitívny) a bunkové zmeny

Ak máte vysoko rizikové zmeny HPV a buniek, odkážeme vás na špecializovanú kliniku v nemocnici na test nazývaný kolposkopia. Kolposkopia je bližšie vyšetrenie krčka maternice.

Nedostatočný výsledok

To znamená, že laboratórium nebolo schopné poskytnúť spoľahlivý výsledok. Skríningový test sa bude musieť opakovať po troch mesiacoch, aby sa vaše bunky po prvom teste obnovili.

Dôležité

Pozitívny výsledok HPV neznamená, že váš partner mal sex s niekým iným, keď ste boli spolu. Môžete mať HPV, aj keď ste neboli sexuálne aktívna alebo ste mali nového partnera po mnoho rokov.

Čo sa deje na kolposkopickej klinike?

Kolposkopia je jednoduché vyšetrenie krčka maternice pomocou kolposkopu (typ lupy). Vykonáva sa vo vašej miestnej nemocnici. Umožňuje zdravotníckemu pracovníkovi bližšie sa pozrieť na krčok maternice, aby sa rozhodol, či existujú bunkové zmeny, ktoré si vyžadujú liečbu. Vyšetrenie je podobné skriningovému testu. Ak potrebujete kolposkopiu, informácie o postupe vám budú zaslané s vašim termínom na kliniku kolposkopie. Kolposkopia môže byť vykonaná bezpečne počas tehotenstva, hoci liečba môže byť odložená až po pôrode vášho dieťaťa. Kolposkopia neovplyvní vašu schopnosť otehotnieť v budúcnosti.

Čo zahŕňa liečba?

Akákoľvek liečba, ktorú budete potrebovať, je zvyčajne jednoduchá a vykonáva sa v lokálnej anestézii ako ambulantný pacient v miestnej nemocnici. Váš špecialista vám vysvetlí, čo môžete očakávať. Liečba zahŕňa odstránenie oblasti postihnutých buniek z krčka maternice a proces je takmer vždy úspešný. Výber liečby a všetky súvisiace riziká budú s vami podrobne prediskutované na klinike. V niektorých prípadoch vás môžu požiadať, aby ste sa vrátili na kliniku na ďalšie kolposkopické vyšetrenia.

Pomôcť vám pri rozhodovaní sa

Žiadny skriningový test nie je 100% účinný, ale dôkazy ukazujú, že skrining krčka maternice je stále najlepším spôsobom, ako zabrániť rakovine krčka maternice. Ak sa obávate ísť na skrining krčka maternice, obráťte sa na svojho zdravotníckeho pracovníka, ktorý vám poskytne podporu.

Výhody

Skrining krčka maternice môže zachrániť životy tým, že zabráni rozvoju rakoviny krčka maternice.

Skrining môže zachytiť zmeny vo vašich bunkách, aj keď vyzeráte a cítite sa zdravo.

Ak by sa všetci pravidelne zúčastňovali skriningu, dalo by sa zabrániť približne 8 z 10 úmrtí na rakovinu krčka maternice.

Riziká

Skrining nezabráni všetkým druhom rakoviny krčka maternice.

Ak výsledky skriningového testu ukážu, že sa u vás zistili bunkové zmeny, môže sa odporučiť liečba. Všetky lekárske ošetrenia sú spojené s určitými rizikami. Mali by ste sa porozprávať so svojím zdravotníckym pracovníkom, aby ste im lepšie porozumeli.

Keď sa nájdú abnormálne bunky, nie je možné povedať, kto bude a kto nebude mať rakovinu. To znamená, že budú liečené niektoré ženy, u ktorých by sa rakovina krčka maternice nikdy nevyvinula.

Veľmi malý počet (menej ako 1 zo 100) rakoviny krčka maternice nemôže byť spojený s vysokorizikovým HPV a potrebujeme ďalší výskum, aby sme pochopili príčinu týchto rakovín.

Kde ste získali moje kontaktné údaje?

Vaše údaje boli získané od vášho praktického lekára. Je dôležité, aby váš praktický lekár mal vždy vaše správne meno a adresu, aby sa uistilo, že dostanete pozvánku na skríning krčka maternice.

Čo sa stane s mojou vzorkou a informáciami?

V závislosti od výsledku skríningu môže laboratórium uchovávať vašu skríningovú vzorku najmenej 10 rokov. Je to preto, aby sme mohli porovnať vaše výsledky a uistiť sa, že dostanete akúkoľvek liečbu, ktorú budete potrebovať. Program skríningu krčka maternice v Severnom Írsku pravidelne skúma záznamy skríningu s cieľom monitorovať a zlepšovať kvalitu programu a odborné znalosti odborného personálu. Zamestnanci pracujúci pre program môžu vidieť a skontrolovať vaše záznamy. Všetky informácie, ktoré sa vás týkajú, zostanú prísne dôverné. Ak vám diagnostikujú rakovinu krčka maternice, môžeme skontrolovať vaše predchádzajúce výsledky skríningu. Vaše výsledky tohto skríngu si budete môcť pozrieť, ak si to budete priať. Ak potrebujete viac informácií o tom, ako sa vaše záznamy uchovávajú a používajú, môžete kontaktovať skríningový program na adrese screening.cervical@hscni.net

Ďalšie informácie

Túto písomnú informáciu pre používateľa v inom jazyku alebo formáte nájdete na adrese:

www.pha.site/cervical-screening-translations

Ďalšie informácie o skríningu krčka maternice nájdete na:

www.nidirect.gov.uk/articles/cervical-screening

alebo

www.jostrust.org.uk/information/cervical-screening

Upravené z *O vašom skriningovom teste krčka maternice*, Cervikálny skrining Wales (*About your cervical screening (smear) test*, Cervical Screening Wales), júl 2022, s otázkami a odpoveďami upravenými z *Výter krčka maternice vám môže zachrániť život*, Public Health Scotland, júl 2023, licencované na základe licencie Open Government License v3.0. Tento leták bol vyvinutý s pomocou Jo's Cervical Cancer Trust.

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (miestna sadzba).
www.publichealth.hscni.net

Nájdete nás na:

www.becancerawareni.info